

Lo vellet s'abrassá ab mí y 'm doná las gracias plo-
rant mentres de son cap rajava un doll de sanch negren-
ca, produhit per la ferida que li obrí una dona d' un cop
de pinta. La sanch aquella llepant mon gech de vellut ne-
gre m' animá á esser enérgich contra aquells assessins, y,
sens dúpte hauria lograt mon objecte, quan una forta ria-
llada per part d' un home d' aquells cambiá l' actitud dels
agressors.

—Qui 'l defensa, un cabo del Sisé?

—Del Sisé? feren cent veus y otras tantas rialladas se-
guiren á tal pregunta.

—Del Sisé, quina pessà pera aboná 'ls frares!

—Ja feu bè vostre paper: fins ne sou mestre.....

Y las riallas no acabavan fins á tant que 's prengué á
fingiment ma defensa y llavors los crits de rabia contra
l' infortunat vell se repetiren y una onada més poderosa
que jo me 'l prengué dels brassos.

—Mateulo, mateulo, cridavan, fora frares, fora con-
vents!

Llavors ma veu quedá ofegada y 'm vaig considerá im-
potent pera la defensa.

—Fora frares, rebaixa de lloguers! feyan los crits, y
mentres los bastons alsats per cent brassos davan conta
d' aquell pobret en tots los pedrissos de porta se comen-
tava 'l fet.

—Ja no pagarém més la carn cara, s' ohia per un
cantó.

—Ni 'l llus á sis com fins ara, afegian per l' altre.

Aquet últim crit donat intencionadament, per lo qu' ara
veig, per algú que 'm coneixia aturá las mevas, fins alla-
vors, bonas intencions y com allá á Sant Francesch deci-
dí m' actitud.

Ab confusa barreja tornaren á mon cap altra vegada
diversitat d' ideas que 'm presentavan los convents com
á monopolisadors de tot y ab sa desaparició jo hi veyá lo fi
de mos desitjos. Mon retrocés, donchs, fou obra d' un ins-
tant y mas simpatías se tornaren en odi, en termes, qu' al

acostarse una dona que s' horroritzava veyent los esquitxos de sanch que deixavan las petjadas dels assessins li vaig cridar: fort, fort! y com si aquet crit fos una forsa secreta que m' impulsés á fugir d' aquell lloch, depressa, com lo llamp, vaig atravessar carrers y mes carrers sens direcció fixa y apoderantse de mí una febra com may l' hagués coneguda anava dihent á tothom: *á l' Ajuda han mort un frare*, y per aixó fugia y sols vaig trobar lo fré á tan corre en lo llit. Un cop allí la febra seguia mes encesa y tot desvariejant parlava del pobre vellet y en lo més pujat de mon desespero, cridava: fort, fort!

Com aquell qu' á la vigilia s' ompla de begudas exiltants, me recargolava en mon llit essentme impossible trobar la posició que 'm dongués la son. La febra no parava y per martiri meu vaig contar una per una las horas de la nit y vingué la claror sens haver trobat lo repós.

Al recorre 'ls carrers, despres, tot havia terminat: tothom parlava del cas y ni per amor de Deu se trobava un culpable.

Jo no podia estar més en la Ciutat porque á cada pas me semblava veure gent que m' acúsava, aixís es qu' al cap de poch, ja trobava un teler desocupat á Manresa.

Passaren molts anys y, no sè á que atribuhirho, l' afició al peix no fou per mí més coneguda: ni tan sols vaig anyorarla.

Pero vingué á la fi 'l dia que 'l ofici 'm cridá de nou á Barcelona y 'm baig decidir á baixarhi. Al voltar sos carrers sempre veyá coneguts y, ó jo passava de llarch si me 'ls figurava cómplices, ó m' amagava quan los creya espías.

No 'm fou difícil tenir detalls d' aquell crim: ¡Y com me l' explicavan! A mí per res se m' hi contava y aixó que tothom hi era, segons deyan.

Com si ab la tornada á Ciutat fugís la vida dels recorts, ben aviat no m' hi vaig trobar foraster y sens que m' en donés conte torná á brotar en mí la mateixa desastrosa passió al peix que ni havia anyorat en mon desterro.

Los esforços fets pera vencem foren grans pero ells no foren mes que la causa de tenirho més present, fins qu' un dia que la setmanada no havia sigut curta, tot xano, xano, vaig fer cap á la Pescatería.

Fillet de Dèu, al veure aquells paners tan rublerts, ab aquells peixos cargolant son cos de plata, y com se me n' anavan los ulls, y com se m' hi fonia 'l cor !

—Qué belluga, qué belluga ! cridava una robusta pescatera ; Qué belluga, qué belluga !

Vaig acostarmhi poch á poch y, com qui no gosa, vaig dirli ab veu baixa:

Peseume aquet llus, y mos ulls quedaren clavats en los del animal que 'm deyan l' hora que fou pescat y 'ls amaniments que li convenian, mentres la pescatera despres d' haverme vestit ab una de sas atrevidas miradas seguia cridant : qué belluga !

—Peseume aquet llus, tornava, pero ella sens dupte s' hauria convensut de que 'l paladar d' un home que porta gech no s' encaixa ab certs talls y no feya cas de mí, fins qu' al últim no poguentme contenir més vaig alsá 'l peix ab tota ma forsa y depositantlo en la balansa vaig creure que no hi havia pesos pera ferla muntar.

La mestressa prengué aquest acte meu no molt á bè y aquesta falta d' atenció me venia molt de nou.

Despues, ab un tó fill de la costum, tirant lo peix per 'llí demunt me digué:

—Tretze pessetas, y seguí ab los crits de : qué belluga, qué belluga !

No sè lo que passá en mí al oure aquet número que sempre ha sigut fatal, sols recordo qu' en lo temps qu' admirat contemplava los llavis de la pescatera d' ahont tals xifras sortian, s' acudí á ma imaginació la escena de l' Ajuda més fresca que may.

Y pensar qu' á sis quartos la tersa no ho podiam aguantar !

FRANCISCO MANEL PAU.

JOSEPHA DE SENESPLEDA

L' haber sigut per dos ó tres voltas honrat ab la inserció de algun petit treball meu en las columnas d' est Periódich unit al natural desitj de donar á conèixer l' nóm de una artista que es ja avuy enveja dels estranys y que será una verdadera gloria de nostra aymada patria Catalunya, me mohuen á escriurehi aquestas ratllas, en la seguretat de que serán bèn acullidas, en quant l' móvil que las dicta es fill del pur amor que á nostra Terra professo.

La ciutat de Reus que tants segells de gloria conta en lo mon artístich, pot donarse per bèn satisfeta de que apenas secadas en sos ulls las llágrimas que de dol li arrancá la mort del immortal y malaguanyat Fortuny, brilli ja un altre estel en l' horisont del art, que li proporcionarà dias de verdader y llegítim orgull y de envejable gloria. Encara es mes: la Providencia sembla que després d' haberli arrebatat al grant Pintor, li dona un rossinyol que ab sos cants, ja tristos com un suspir d' anyorança, ja riallers com un crit d' alegría la distregui ab melodiosas notas y tendres accents, de la tristesa que la irreparable pérdua d' aquell li ocasioná.

Aqueix aucellet, que acaba de deixar sentir l' eco dolç

de sa argentina veu, es la senyoreta Josepha de Senespleda, la qui va náixer en l' adamunt dita ciutat, en ocasió de una curta estada dels seus pares en la mateixa. Vinguéren després á Barcelona, capiguentli ab aixó la honra d' haber sigut lo lloch ahont 'ls estudis de la joveneta artista comensaren, mereixent, mes de una volta las felicitacions del reputadíssim mestre Sr. Obiols, en lo Conservatori de música del Liceo. Passá després á París, en quin punt va rébrer las lliçons del grant Arnoldi; retornant al cap de un temps á nostra ciutat, va continuarlas baix la direcció del distingit Sr. Rovira, y per fi, ab l' objecte de completarlas, ab las de los mes notables mestres de Italia, se trasladá en companyia del seu Sr. Pare, á aquell pays, bressol de la música y niu de la poesia.

Diferents son los periódichs d' aquella Nació que dedican á la senyoreta de Senespleda, paraulas sumament llaudatorias, que demostran l' altura á que en lo mon musical s' ha colocat; paraulas dignas de posarse en tanta mes estima, en quant tan pochs son los anys de la nostra artista, puix, com diu la «Centinella Bresciana» del 13 de Maig, «es una bella y graciosa senyoreta, apte pera tentar no ja á un Alfredo, sinó á San Anton mateix, que está dotada de una bona veu, entonant bè y ab precisió, y de correcte escola, no sent duptós que augmentará l' volúmen de la mateixa, per ser ara ella molt joveneta y la primera ocasió en que sas armas enseja.» Y acaba dient que «l' modo com desempenyá l' ária del 1.er acte (de la Traviata,) li conquerí desseguida las simpatías del públich, arrancantli picaments de máns fins al acabament de la representació.»

Lò Mateix Diari en son número del 21 del própi mes, referint l' benefici de la *prima donna Jiusefina de Senespleda*, diu que l' teatro Guillaume ab eix motiu «se vegé favorescut y plé d' hermosas senyoretas en nombre verda-derament extraordinari. La senyoreta de Senespleda alcan- sá un triunf homérich que va conmmóurela visiblement. Era un repicar de mans, de péus, de bastons:

«Voci alte e fioche, e suon de man con elle
Facevan un tumulto.....»

semblava, com oportunament diu lo poeta, l'roncar d'una turbonada quan romp damunt la sorra.» Y després de dir que se li dedicaren diverses poesías (algunes de las quals he tingut ocasió de llegirles) escampadas en centenars de copias, li tiraren rams de flors, una corona daurada imitant llorer, etc., acaba manifestant que fou una «verdadera ovació.»

Igual frase usa *Il Sole*, de Milan, al parlar de la nostra artista, ab motiu de la representació del *Rigoletto*; y la *Perseverança*, de la mateixa ciutat, manifesta que á pesar de un calor tropical, assistí un gran nombre de gent al teatro *Del Verme*, ahont debia cantarse la ópera referida.

«Sentírem per volta primera—diu—á la senyoreta de Senespleda, espanyola, la qui ha demostrat tenir una bona veu y óptima escola en lo paper de Gilda. A una figura elegante y bella, uneix una simpática veu que modula ab esquisit art. Obtingué un merescut triunf en l'acte 2.^{on}, especialment en l'ária que cantá de una manera perfecta y plena de passió. Generals y ardorosíssims picaments de mans, repetidament la cridaren al prosceni. Per ésser la primera vegada que en Italia canta, ha debutat aquesta *prima donna*, de una manera espléndida.»

Y per á completar y confirmar á un temps lo que manifestan 'ls referits periódichs, «*Il Pungalo*» del 13 y 14 d'aquest mes, s'expressa ab las següents notables paraulas: «Decididament Espanya tèn una escelent atleta artística en Milan. En l'*Rigoletto* d'ahir nit, s'ha donat á conéixer una artista espanyola: la senyoreta Pepita Senespleda. Una esbelta y lleugera personeta, un bosch de cabells negríssims, una móvil, intel·ligent y nerviosa fisonomia, dos ulls de foch y una maneta aristocrática..... Tal es son retrato.—Com artista diré que l'*demonietto*

incarnato, poseeix una simpática, estensa, téndre y argentina veu, ab certa suau inflexió, que al cor se dirigeix per la via mes directa; y que es guiada per un sentiment d'art, raro en veritat, en una joveneta que dona 'ls primers passos en sa carrera. Lo públich li feu ahir nit, la mes festosa acullida. Com de la famosa balada «E il vero, nome codesto?» del acte 2.^{on} se li demanés la repetició, sapigué la graciosa Pepita esquivarla ab l'aplom de una consumada artista. «Qui bè comensa, al fi del seu treball arriba,» diu lo proberbi: endevant, donchs, senyoreta,... y ánimo..... ¡Hi ha tanta falta de bons artistas!....»

Pocas son las paraulas que afegiré després d' haber copiat ó extractat lo que 'ls referits periódichs dihuen, puix que aquestos parlan entusiasmat y sensa que al ferho 'ls mogui altres miras que la de una justa admiració: me permetiré tan sols felicitar als aventatjats mestres en música compatriotas nostres, com també als de pays estrany, per la manera lluhida y acabada ab que formaren la educació artística de la senyoreta de Senespleda, y á aquesta (á la qui ni sols tinch la honra de coneixer) per lo modo brillant ab que aprofitá llurs lliçons.

JOSEPH M.ª VALLS Y VICENS.

Barcelona 21 de Agost de 1876.

UNA VISITA Á VALENCIA

ERAN proximament las dotze del mitjdia del 23 de Juliol, quan lo *Darro*, ab un número considerable de passatjers, sarpava del port de Barcelona pera la tant antiga quant poética ciutat del Cid. Despres d' una travessia magnífica, á las sis del matí del endemá varem descobrir al horisont la ciutat de Valencia, y pocas horas despres ja guanyavam la entrada del port del Grao que, al estar terminat, poch tindrà que envejar als millors d' Europa.

Despres d' haver desembarcat varem dirigirnos á Valencia ab una tartana *sense molas*, ahont hi varem trovar á un *cicerone* que 'ns acompanyá á una de las fondas de la capital, objecte de nostras excursions.

Un poch reposats del viatge, varem dirigirnos á la casa Municipal, que, molt poch tendria de notable, si no fossen las antigüetats que guarda. Gracias á la galantería y amabilitat del Sr. Vives, arxiver municipal, varem poder admirar lo *Rat-Penat* que usava la ciutat de Valen-

cia en 1547; la bandera col·locada com a senyal de submissió de la ciutat de Valencia al rey D. Jaume en 1238, al portal de *Ali-bufat*; varias banderas é insignias de las milicias d' aquest sigle; quadros antiquíssims y moltíssims documents, cual antigüetat data del sigle XIV. Gracias á un dels agutzils, varem poder veurer d' un tros lluny, puig los veteranos de Valencia de gran gala hi donavan guardia, la espasa y corassa del rey D. Jaume vingudas expressament de la Real Armería de Madrid.

Visitat l' arxiu, varem passar á la Catedral cual arquitectura es moderna; y, entre las moltas antigüetats que guarda, se hi contan las cadenas que tancavan lo port de Marsella, que, segons un quadro posat al peu de las mateixas, lo rey Alfons lo Sabi, dit per altre nom lo Magnánim, va pendre' als habitants de dita ciutat; y una barra ab una bola de ferro á cada cap, ab quina eyna, diu lo referit quadro, que D. Alfons las va trencar. Entre 'ls varis quadros que s' hi conservan, n' hi descolla un de San Cristofol, y una colecció de retratos al oli dels bisbes de Valencia desde sos temps primitius.

Despres d' haver pagat los *quatre diners* qu' exigeix lo campaner de la Seo á tots los que volen pujar al *Miguelote*, varem contar dos-cents y tants esgraons bastant alts; y des lo terrat de la torre varem poder admirar la fértil y deliciosa vega valenciana en quina immensitat y verdor la vista s' hi pert.

Com pochos dias podiam estar á Valencia, nos varem dar pressa á resseguir tot lo que enclou de notable, essent-ne d' especial menció lo riquíssim Museo de pinturas que conté mes de mil doscents quadros dignes tots d' admiració. Entre las notabilitats monumentals que guarda Valencia, descollan lo palau del *marqués de las Dos-Aguas*, lo *Teatro*, l' *Hospital* que casi 's pot dir que no te rival á Europa, la *Fábrica de cigarros* la *Plassa de Toros*, la *Torre de Serranos*, y la majoría de las *Iglesias*. Los edificis particulars res tenen de notable, y tant l' Institut, com la Universitat, no 's diferencian en res dels demés.

Si bé Valencia es la tercera capital d' Espanya, molt se diferencia de la segona, puig, ab tot y estar aquets dias inundada de forasters, no s' hi notava aquell moviment característich á las ciutats de primer ordre.

Si no hagués sigut lo passeig de l' *Alameda*, de cual iluminació y ornamentació, sols ne dona una idea petita algun dels cuentos de las *Mil y una noches*, hauríam dit que Valencia no celebrava las festas del sisé centenari de la mort del rey D. Jaume, puig, á escepció de sos principals carrers que estavan adornats ab mástils, banderas y fanalets, res mes indicava la celebració de ditas festas.

Y, ara que parlém de l' *Alameda* just es que fém d' ella especial menció. Allí cada vespre s' hi reunia lo bo y millor de Valencia, puig la excesiva calor que feya, obligava á sos habitants y forasters á buscar un lloch apacible. Varias bandas de tropa, tocant escullidas pessas, amenisavan mes lo lloch, y la espléndida il-luminació de las baracas y cafés al *aire libre*, la flayre de las flors que *les xiquetes valencianes* venian, l' estruendo y colors dels fochs artificials que 's tiravan, y l' animació y bullici de la gent que apinyada discurria per tot arreu, feyan de la vorera del *Júcar* un nóu mon.

Valencia pot ben dir que 's lo jardí d' Espanya; puig no hi ha plassa hont no s' hi vejin flors y plantas; y si bé la *Glorieta* no es realment lo que hauria d' ésser per una ciutat com Valencia, per ço, son infinit número de jardins y jardinets, fan mes disimulable aqueixa falta.

Si 'l caràcter dels *chés* fós altre, se faria mes agradable la estada en Valencia, pero com, tant si aquest ho fós com no, debiam abandonar la ciutat del Cid, al cap de tres dias de nostra arivada á ella, vam pendre un bitllet del Ferro-carril pera aqueixa, en quina estació varem sentir un paysá nostro, que deya, plagiantho d' un romanso carnavalesch:

—Rodo 'l mon y torno al Born,—

plenament convensut de que ciutat com Barcelona, en tot y per tot, pocas al món n' hi han.

A la vesprada del 27 de Juliol varem arribar á Barcelona, ab nous desitjos de tornar á Valencia y guardant un bon recort de la mateixa.

JOSEPH GARRIGA Y LLIRÓ.

Barcelona 2 de Agost 1876.

LO FESTÍ DE BALTASAR

Mane, Thecel, Phares.

MENTRES la nit exten sas negras ombres
dessobre Babilónia y sas murallas,
dins son palau, tot alentant l' orgia,
lo *rey de reys* devant la cort exclama:

—«Goséu sens pòr, encara que l' astuta
aygla de Persia vole per la plana,
volguent confondre 'l brill de ma corona
ab lo llamp impotent de sa mirada.

«Goséu sense recel, bellas princessas:
las cent portas de bronzo son tancadas;
goséu sens pòr: los guaytas ja vigilan,
lo fosso es fondo y las murallas altas...»—

Y un toch agut de bélicas trompetas
ressona trist per la deserta plana
y calla 'l rey tot escoltant inmóvil
l' últim ressó que 's pert en la llunyansa.

—«¡Es l' host de Cyrus! diu tremolós d' ira,
fixant la vista enllá de las murallas;
son los de Persia que 'l festí rastrejan
com feras per la fam atormentadas.

«Bregan en va y en va son rey s' esforsa
perque las portas ab estrépit caygan:
encar que 'ls Dèus lo pas li franquejessén,
ans que mon ceptre trobará ma espasa.

«Ja vindrá 'l jorn en que sa altiva testa
faré acotar al pes de ma venjansa;
y á mon esfors caurán alts murs y torras
com palmeras pèl vent arrebassadas.

«Son ceptre y sa corona faré fondre
de son palau en las rogenças flamas,
formant del mateix or grillons que sigan
dignes de fer sa magestat esclava.»—

Digué, y al véurer l' ostentosa festa
per los grans de la cort mes animada,
ab deixament s' essenta en lo seu trono
voltat de concubinas y d' esclavas.

Y uneixen sos accents arpa y psalteri
y al resplandor que 'ls flams entorn escampan
en brassalets y joyas centellejan
diamants, perlas de Siria y esmeragdas.

Feixuchs brasers y trípodes de bronzo
creman aromas y perfums d' Arabia
y ab llanguiment s' aixecan peresosas
del encens de Judá las nuvoladas.

Y bellas formas lúbricas palpitan
dessota 'ls plechs de transparentas glassas;
y passen de má en má, vessant lo néctar,
las copas del sant Temple arrebassadas,

En tant la lluna s' alsa recelosa
pèl sacrílech brugit sobresaltada
y per l' espay volant en mágichs cercles,
lo cant mes trist las aus nocturnas llansan.

De sobte 'ls flams dels trípodes trémolan
y al brau impuls en que 'l simún esclata,
núvol de pòls qu' al firmament s' aixecan
del astre de la nit la llum apagan.

Fortíssim tró sobre 'l palau ressona,
tothom la testa esporuguida abaixa
y en l' ample mur, com per lo llam escritas,
xifras de foch blavosa llum exhalan.

Sens esma 'l rey, atónit las contempla
suspés l' alé, la pensa conturbada,
gonflat lo pit per la mortal angoixa
que la grogor en son semblant retrata...

—«¡Aterrador misteri! al fi murmura,
inmóvil sens distraurer la mirada;
obscur dictat qu' entenebrint ma pensa
en vá impotenta en deixifrá 'l s' afanya!

«Fúnebre llum á son entorn s' agita
qu' envia á mos sentits baf de fossana;
¡sinestra llum, sens resplendor ni sombra,
del regne de la Mort potsé exhalada!..»—

Y consultats en va agorers y astrólechs,
entra Daniel en la suntuosa cambra
y 'l *rey de reys*, confós á sa presència,
diuli esforsant la tremolosa parla:

—«Si es cert que l' esperit dels Déus t' anima
desfès mon dubte y eix enigma aclara 'm,
y honors te donaré y portarás sempre
la púrpura dels reys sobre l' espatlla.»—

—«Guarda per' tú eixos dóns, diu lo profeta;
guarda per' tú l' orgull y gloria vana,
que sota la de Deu será confosa
y en la nit de las tombas oblidada.

«Escolta, oh rey, lo que l' Omnipotencia
ha fet grabá en lo mur d' aquesta cambra»—
Y 'l profeta invocant la llum divina
aixeca al cel las mans y la mirada.

Y escoltan tots y estátichs lo contemplan;
tan sols se mouen perturbant la calma
los flams rogenchs que espurnejant tremolan
sentint l' alé del vent que 'ls amenassa.

Y parla Daniel:—«MANE, THECEL, PHARES:
de ton regnat lo terme Dèu senyala,
indigne t' ha trobat de ta corona
per ton orgull y crimosas faltas.

«Deixa lo ceptre que soberch empunyas:
en va per *rey de reys* lo mòn t' aclama
quan dividida ja es ta monarquia
y á ne 'ls Persas y Medas entregada.»—

Y 'l rey plé de terror, la testa acota
y entre las mans tot amagant la cara
cau de genolls, com si veyés l' espectre
de sa gloria cubert ab la mortalla.

En tant, enllá dels murs s' alsa espantosa
ramor, que creix del vent entre las ratxas:
així quan romp al lluny negra tempesta
avisa ab sos udols la torrentada...

Tot d' una 'l rey, ab vista esferchida,
s' aixeca y surt deseneynant l' espasa
y enllá, en los murs, l' incendi qu' espurneja
s' esfora á saludarlo alsant sas flamas.

Las mares, xisclejant, sos fills s' emportan
d' ací d' allá fugint esparveradas,
sentint ja mes aprop l' host enemiga
pèl frech esgarriós de las espasas.

Pèl riu s' abocan en furient desordre
cavalls y cavallers carros y máquinas,
y s' estremeix la terra y fins tremolan
los amplex fonaments de las murallas.

Trespols y murs s' esfonzan ab estrépit
fent cargolar inmensas serps de flamas;
cauen feixuchs los capitells de bronzo
per entre las columnas trossejadas.

Y 'ls temples súan lo metall dels idols
que 's van fonent: tan sols fermes s' aguantan
com genis infernal que 'l foch á lenta,
dels antichs reys graníticas estátuas.

Y entorn de Baltasar los guerrers moren
y pas per pas va defensantse ab rábia;
quan, mitj perdut, á son palau se 'n puja
brunzent sageta en lo sèu pit se clava.

La núa espasa de sas mans rellicsa
llampega entorn feréstega mirada
y cau sens vida y sa reyal corona
gradas avall tot rebotent s' escapa.

Llavors en lo palau l' host enemiga
fa brillejar las vencedoras áligas,
y esclama conmogut lo sant profeta
ab veu que sembla desde 'l cel dictada:

—«Fills de Judá, l' Etern salva á son poble,
alsémli joyós cántich d' alabansa;
¡gloria á son Nom, pèls segles de los segles
entre las tribus y nacions y rassas!

«Per sempre 's pón l' orgull de Babilonia;
lo trono d' Israel mes brillant s' alsa:
avuy lo foch desfá vostras cadenas,
demá la llibertat somriurá ab l' auba.»—

JASCINTO TORRES Y REYETÓ.

FAULES

I

LA NINA Y EL MIRALL

Va diguent l'ignocent nina
Fent llengotes á un mirall:
—«Eh! qué 'l gatet la pentina!
«Eh! qué la renta 'l godall!

»Eh! qué du bruta la caral
»Eh! qu'escabellada vá!»—
Y la totxa no repara
Qn' es d'ella que mofes fa.

No ho repara la nineta,
Com boy sempre la gent gran,
Qui, burlantse á esquerra y dreta,
La nina y el mirall fan.

II

LOS RECTORS Y LLUR PARROQUIA.

(Dedicada á un jovenet.)

CERT poble de montanya un rectó havia
Qui molt depressa y bé la missa deya;
Mes la ignoranta gent, á ulls cluchs, creya
Qué mitxa, per no sébrela, 'n jaquia.

Mort aquest, vá arribarhi al següent dia
Altre qui, d' estudiar tant, boy no hi veyà;
Y 'l diria apoch apoch, deyan que ho feya
Que ni sols lo missal llegir sabia.

Bé podràs, tendre amich, si ets home sàbi,
Atenyer que l' instruhit, á totes hores,
Confesse ton saber y, franch, l' alábi;

Mes, encara que un altra Brincant fores,
No cregues que poguesses pas llavores
Auhir tal confessió d' un rústech llávi.

III

LA SOPÉRBIA.

RAN mon camí troví, un dia,
Una tan grossa alsinota
Que ja la via boy tota
Ab son llarch brancam, combria.

Jo, plé de tossuneria,
Al passarli per dessota,
No volguí acotar-me gota,
Com, per no tocáhi, devia.

Mes ¿qué feu ella? 'M va tráure
Ma barretina morada
Y á terra me la feu cáure;

D' hont, de ma sopérbia inflada
En just cástich, l' haguí d' háure
Vinclant tota ma espinada.

D' aytal feta
¿Ja 'n voldràs, soperch, extraüre
La llissó que jo 'n só extreta?

PAU BERTRAN Y BRÓS.

L' OMBRA D' EN JAUME (1)

FILLS dels indrets de mon antich reyáume,
Faplegats en mon nom en Barcelona,
permetau que sens ceptre y sens corona
vinga á la festa l' escriptor En Jaume.
Jorns de batallas oblidant, deixáume
del sentiment que en vostres cors sahona
roblir mon ser, car mes que ma *tisona*
dringar l' anaps ab vostres hostes pláume.
Pus hi há en la táula qui, esbrinant ma historia
per enaltir á ma ciutat nadiva
la germanó d' un gran passat desperta.
Borrar fronteras es major victoria
que 'l conquerirlas! Quan assí s' arriba
la pátria es una, y pera tots ubérta.

DAMÁS CALVET.

(1) Aquest sonet fou llegit per son autor en lo banquet donat per un gran número de catalanistas als escriptors provensals y al Sr. Dalaguer de tornada de las festas de Valencia.

BIBLIOGRAFÍA

ASOCIACION LITERARIA DE GERONA. — Año
cuarto de su instalacion. — Certámen de MDCCCLXXV.
— Gerona. Imprenta y Libreria de Vicente Dorca.
— 1876.

DE las quatre capitals catalanas, Gerona es sens dubte la que després de Barcelona, y potser á proporció tant com ella, paga á las lletres pátrias mes valió tribut, y la que mes contingent d' escriptors y d' adherits té entre las filas dels amants de la literatura y de la historia de Catalunya. Tarragona, esceptuant contadas individualitats, encara avuy mudas, se manté retreta de las corrents literarias, sobre tot de las genuinas de la terra, y Lleyda, si bé celebra anyalment un certámen, no 'n reporta ni per á ella ni per al comú engrandiment los resultats que deuria, gracias al exclusivisme religiós de que 'l rodeja, y, dins d' aquest, á las opressoras trabas ab que entorpeix lo vol dels poetas, dántloshi temas concretíssims, advocacions especials de la Mare de Deu á la qual está dedicada la Academia celebrant, que llevan com á fruyts naturals un deplorable amañerament y 'l regnat anárquich dels llochs comuns y de las vulgaritats no per lo ben ditas menos embafadoras.

Gerona ni fa com Tarragona ni fa com Lleyda: ni ho fa malament ni deixa de ferho, sino que desitjosa d' emular á Barcelona y á sos

Jochs Florals, ha aplegat en sa *Asociacion literaria* á tots los geronins ilustrats, y ab lo concurs de tots ve de fa quatre anys celebrant certámens baix un programa fructuós per lo variat y per lo elástich, y hont, si bé admetenthi en qualitat de vergonyant, per lo petit lloch que hi té, á la llengua castellana, se premian ab joyas envejables las inspiracions dels nostres poetes, y 's recompensen las aficions provincials que ab tant d'entussiasme senten y cultivan aquests, y cultivan y senten los membres de la Associació literaria.

Gerona, al pendre cartas en aquestos jochs pacífichs y civilisadors de la inteligencia, no fa per altre part mes que nusar son present y son passat, continuar sas tradicions literarias sostingudas d'època en època per una série d'escriptors de remuntat estre que magnifican sos anys: aixís ho feya constar en lo darrer certámen lo President Sr. Girbal, qui, al apuntar com á tema de son discurs aquell fet històrich, s'apressurava á justificar sos asserts citant secle per secle los noms dels principals escriptors geronins, y consignant en breus dictats los títols que á cada hu d'ells adornaren y 'ls feyan mereixedors de recordansa en aquell moment solemne.

Al adoptar semblant tema, si bé no ha fet mes lo Sr. Girbal que repetir en petit lo que mes en gran tenia dit en son llibre, *Escritores gerundenses*, y en sas *Memorias literarias*, adició á aquell, premiadas en 1873 per la mateixa Associació,—si bé, donchs, no s'ha emprés mes que un treball per á ell de fácil execució, ha seguit no obstant—y per aixó 'l felicitem—la bona tendencia que iniciá en aquell sitial lo Sr. Ametller en l'any citat 1873, de fugir de las vaguetats y repeticions que en tots los actes idéntichs solian surtir dels llabis dels Presidents d'altres Jurats, repeticions y vaguetats que acusavan ja que no pobresa d'ingeni—que en alguns no era de suposar aquest defecte—indolencia supina y fins menyspreu del honor que al aixecarlos á aquell lloch se 'ls hi concedia.

Glosar y perifrassar l'amor, la fé y la pátria es ja gastat, y 'l ferho poch gloriós y poch meritori: 'ls Presidents de Jurats deuen fugir-ne d'una vegada, y evitar que 'l discurs d'avuy sia una mera repeticio del d'ahí, y 'l d'ahí del d'antes d'ahí. Treballs pensats y de trascendencia, aixó demanan la ocasió, 'l càrrech que ocupan y la institució que presideixen.

Lo contrari no 's compren sino en lo discurs de gracias, perque

obehint sa lectura á un esperit de galanteria que té cada any unas mateixas exigencias, es de tot punt impossible surtir-se del trilladíssim camí obert per lo primer que hagué d' escriuren un, y torture quant se vulga son ingeni l' encarregat de pronunciarlo, ni dirá res de nou, ni farà mes que mudar la forma d' un fons invariable, afe-ginhi, segons la major ó menor galanura de sa imaginació, aquestas ó aquellas flors, y flors mes ó menos triadas. Petit camp han de dar, donchs, al judici crítich semblants documents; y aixís, poch mes que lo què en general hem dit podriam afegir respecte al que en l' últim certámen de Gerona llegí 'l Jurat investit d' aquell cárrech, D. Jo-seph M.ª Pellicer y Pagés.

La Memoria del Secretari no está ja, com lo discurs presidencial, en aquest cas, sino per idénticas, per análogas rahons. La del vo-lum que tenim á la vista no absol á son autor del pecat que solen també cometre molts Secretaris de Corporacions literarias en l' acte públich dels Certámens. Si 'l judici de una corporació té de signifi-car alguna cosa, si ha d' imposarse per la rahó com s' imposa per lo reglament, precis es que vinga apoyat, diguemho aixís, en resul-tants y considerants, los quals si poden contenir errors, tractant com tractan de materias lliurement opinables, proven al menos que no s' ha procedit de lleuger, sino que s' ha meditat y s' ha discutit, y que s' ha fallat no perquè sí, sino perquè hi há hagut prous perquès que han imposat aquella manera determinada de judicar. Lo gust literari, si bé irreflexiu en part com á producte de diversas concau-sas, sentiment, educació, costum, etc., no té de ser en qui d' il-lus-trat blasone tant inconscient que no puga ser justificat per la rahó y per la rahó analisat y per la rahó corretgit en lo que diga aquesta que s' erra.

Aquellas fórmulas vuydas de sentit tant de moda entre 'ls Secre-taris de Jurats, aquellas fórmulas tant elásticas que poden aplicarse sense dificultat á odas y baladas, sonets y epígramas, sátiras y poe-mas, aquells rasers que donan una mida igual per á tota mena de géneros y de especies literarias ¿son ressó veritable de las aprecia-cions del Jurat ó recursos cómodos per á sortir del pas? Si lo pri-mer, pobres judicis son certs judicis; si lo segon, creyem que 'l vál-dresen acusa en qui se 'n val una trista opinió de las exigencias y de las responsabilitats del cárrech que desempenya. Judicis se lle-

geixen, per la rahó indicada, en Memorias de Secretari, que á ser presos tal com sonan, ni foran aplicables per lo encomiástichs, á la *Divina Comedia*, y ab tot, no pochs cops fan referencia á composicions que sols gracias á tres ó quatre embranzidas valentas han pogut dissimular als ulls dels Jurats la rastreria y pobreza de tot lo altre.

A llegir aixó, si es cas que ho llegeix, crega 'l Secretari del últim Jurat de la Associació literaria que ho escribim sols ab ocasió de sa Memoria, no ab exclusiva referencia á ella ni prenentla com á blanch únich de lo mes agre de las precedents censuras. Aixó, per mes que alguna part haje de tocar'n'hi.

Y sino, un exemple. De las duas poesías castellanas premiadas en lo darrer any, una d' ellas es *Un velatorio*.—*Recuerdos de Andalucía*, que du per lema, *Mas vale morir sin hijos que dejar hijos impios*, y va firmada per D.ª María Mendoza de Vives. Ara, heuse aquí son judici crítich en la Memoria del Secretari: «composició de caràcter y sentiment, armoniosa versificació y d' espontaneitat en lo desenrotllament del assumpto.»

¿Es aixó un judici crítich? Si y no: sí, un judici per á ser insertat en una relació periodística escrita l' endemà del certámen; no, una esposició concreta y fundada dels motius que decidiren al Consistori á escullirla d' entre las quinze poesías que 's disputavan la rosella d' or á aquella concedida.

Un velatorio es un quadro de costums, com se sol dir, de cap de brot. Escrit per á provar per un exemple lo tema moral-religiós apuntat en lo lema que fa costat al títol, enclou dos dramas trágichs que tenint l' un sa escena en la realitat exterior y l' altre en lo mes íntim dels protagonistas, que tenint aquell una acció progressivament desplegada y aquest una acció uniformement igual, que pintant l' un l' amor y la gelosía y 'l crim, y pintant l' altre lo sentiment sublim de la infortunada mare que vetlla 'l cadavre de son filllet arrancat prematurament al amorosos efluvis de son cor, que essent, en una paraula, radicalment diferents, s' unifiquen en una síntesis admirablement expressada, després de haver corregut desde 'l principi l' un al costat del altre, sense ferse nosa l' un al altre gracias á un artífici de composició que de tot sembla menos artífici, y sense dividir la atenció mes que per á soldarla estretament al prin-

cipi, al mitj y sempre, ab l' anell d' un contrast hàbilment iniciat y hàbilment sostingut; y tot aixó exhalant en conjunt y en detalls l' alé característich de la localitat; tot aixó vivint y respirant y moventse desembarassadament dintre de lo real, dintre de la veritat dretament sentida y dretament pintada; y tot aixó abrillantat per las galas d' una versificació pintoresca, delicada sense afeminació, viril sense duresa, sentida sense ploroneria estúpida.

Y no obstant, llegescas lo judici transcrit, examines en sí y cotejantlo ab lo que mereixen altrás composicions co-premiadas, y apareixerá pèls núvols la justicia distributiva, y 's veurá que al defecte de no dir res de precís ni *ad hoc*, uneix lo de ser molt desfavorable, ja que en paraulas no molt dessemblants ni de lletra ni de sentit ve condensat lo judici d' altrás composicions que están molt lluny de la citada.

Potser atrets per la oportunitat del exemple hem passat los límits que tenim marcats en esta Revista, dintre dels quals no hi caben mes que lo catalá y lo de catalans, essent aixis que ni la autora nomenada ni sa poesia son catalanas; per tant, circunscribimnos, després de consignar que es de D. Antonio Alcalde Valladares y que está dedicada á 'n Alvarez la altra poesia castellana del volum que 'ns ocupa,—circunscribimnos, dihem, á lo de dintre de casa.

Ni hem de ferho sense satisfacció relativa. Als certámens geronins no hi falta la joventut catalana, y just es dir que en ells, com en tots, deixan en bon lloch la bandera de la nostra literatura. Potser una lectura detinguda y analítica descubrís, com provas de decadencia momentánea en alguns dels autors premiats, aquí, raquitisme de pensaments disfressat per la grandaria de las formas poéticas, allí, una punta de prosaisme, ensá, vaguetat ó rebuscament, enllá, adotzenament ó vulgaritat; pero son defectes aquestos que mereixem ser piadosament omitits en gracia á que venen compensats per bellesas de las que solen no mancar en las obras de poetes de tant justa fama com los Srs. Ferrer, Genís (Salvador) Pirozzini, Ubach, Reventós, Ametller, Soler y Torres, autors de las distintas poesías catalanas agraciadas ab premis ó accéssits en 1875.

Si en poesia no ha estat desgraciat lo derrer certámen de Gerona, menos encara ho ha estat en la secció històrica, may oblidada per la Associació. Duas memorias, la una de D. Antoni de Bofarull y la

altra de D. Joseph Pella y Forgas, castellana aquella y catalana aquesta, son las impresas en lo volum del 75 y agraciadas respectivament ab una medalla de plata y un exemplar de la obra de Francis Wey, «*Rome. Description et souvenirs.*»

Atzarosos son, y prenyats de dramáticas peripecias, los dos perfordos historiats en ellas. L'astre del poder catalá brilla en lo primer en son zenit: en lo segon, descendeix al ocás y llansa sas resplandors postreras. Allí, nació independent, Catalunya, baix lo sceptre victoriós d' en Pere 'l Gran, aguanta y contrasta y repel-leix ab pitrada de lleó los dos poders llavors mes grans de la cristiandat, lo poder material de la Fransa y lo poder espiritual dels Papas, conjurats en contra d' ella; aquí, despullada ja de sas vestiduras régias, cubrintse apenas ab los pellingots de son mantell foral, un genoll en terra y 'l cos enrera, llensant llamps per sos ulls, blandeix lo tros de daga que li queda, decidida á vendre cara sa vida, y posa encara á ratlla á sos ofensors, contenint per un moment aquella derrerera embestida que al cap de mitj secle habia de acabar ab tot lo poch que de sa grandesa histórica li restava, y lligarla al carro triomfal d' una cort ini-cuament centralisadora y orgullosament despótica.

Una pintura d' aquestos dos períodos son en darrer terme los travalls dels Srs. Bofarull y Pella, los quals al escullir respectivament un epissodi del primer y un personatge del segon, han comprés—y en aquest concepte han aixamplat lo plan de sas obras,—han comprés, dihem, que l' epissodi no era mes que un anell d' una cadena que anava indisolublement lligat als demás anells, y que 'l personatge, mes que una individualitat aislada, era una especie de síntesis ó personificació completa de la época. Historiant lo tot si bé ab referencia á la part, han fet de la part la mellor historia, la que mes justa y mes cabal idea podia donar d' ella.

Mesquins lectors d' historia, no hem d' atrevirnos á emetre un judici del esperit crítich que ha presidit á la confecció dels dos capítols que hem llegit: ni hem de dir, porque 'ns faltarian rahons históricas per á provarho, que potser tant lo Sr. Bofarull com lo Sr. Pella s' han deixat arrastrar massa per l' amor als protagonistas de sos respectiu travalls; que potser han vist en ells mes previsió, mes premeditació, mes càlcul dels que en realitat hi havian. Los processos històrichs, vistos desde l' endemá, quan l' encadenament de sas diferentas

etapas apareix clar y evident, quan la realitat d' una manera determinada de desenrotllarse sembla escloure fins dels límits de lo possible una realitat distinta d' aquella,—los processos històrichs, dihem, se presenten allavoras com una série de causas y efectes que se generen progressivament las unas als altres pero de manera que l' efecte d' ahí sembla causa necessaria del efecte d' avuy y l' efecte d' avuy sembla efecte exclusivament de la causa d' ahí. Y no obstant ¿qui sap si posats en lo dia avans y en lo lloch dels qui apareixen com á directors d' aconteixements ho veuriam d' una manera diferente? ¿Si 's poguessen veure en son moment d' incubació molts plans polítichs ó militars, quants n' hi hauria que perdrian aqueixa unitat que un cop arribats á la fi aparentan! Las circunstancias, las circunstancias; aquestas fan y desfan los mellors plans; y mes que 'l talent profétich del militar ó del home d' estat, sense que ab aixó entenguem desconeixe sa influencia, ellas son la causa determinant de certs fets que á primera vista semblan producte calculat d' un geni conscient y previsor.

Aquesta creyem que es la lley general. ¿Hi há escepcions? es possible. ¿Ho son las que com á tals presenten los historiadors? Per á averiguarho fora precis saber tanta historia com ells. En lo cas present confessem la nostra incompetencia.

Los travalls aludits revelan dos historiadors, laboriosos, investigadors, erudits, y sobre tot de tendencias filosóficas discretas. Llástima que las formas literarias, sobre tot de la del Sr. Pella, no sian tant ben dibuixadas ni tant correctas com fora de desitjar. La historia li té mes que agrahir al autor de la biografía de D. Joseph de Margarit que no pas la literatura; com á obra literaria, tal al menos com apareix impresa, es en general descuydada: l' estil deixat y poch corrent en molts trossos; la frase, massa escrita al corre, alguns cops treballós y coixejant, de la ploma.

J. SARDÀ.

NOVAS

S' ha constituït á Vilafranca una associació, ab lo títol de *Centro Agrícola del Panadés*, destinada al foment de tots los rams del art del pagés. Al inaugurar sos treballs ha volgut ferho d' una manera ensemps digne y profitosa. Al efecte, ha celebrat una exposició de productes de la terra que s' ha obert lo dia 29 del passat Agost y una adjudicació de premis á la virtut en la sessió solemne del dia primer del corrent.

La satisfacció que tenim cada volta que registrém un nou pas de alguna de las vilas catalanas cap al progrés moral y material, es mes gran avuy en que lo *Centro Agrícola del Panadés* se 'ns presenta ab un esperit verament catalá, com ho demostra l' haver usat nostra llengua pera 'ls programas de dit concurs.

Hem vist ab satisfacció en lo periódich de Valencia *Las Provincias* insertats alguns articles bibliográfichs, en que ab lo títol de *Literatura catalana*, s' ocupa ab elogi de las darreras publicacions en nostra llengua.

S' ha estrenat darrerament en los Campos Elíseos de Tarragona, lo drama en un acte de D. Pere Antoni Torres, *Lo Marqués de Tamarit* (publicat) y *L' Encuentro de Constantí*; en l' Odeon *Lo gall*

de la passió en dos quadros; y en lo Tivoli *Las Cuas*, sarsuela en dos actes, lletra dels Srs. Campmany y Molas y música del Sr. Rius y *Las guanteras*, sarsuela en un acte.

En lo teatre del Bon Retiro ha continuat també ab lloable frecuencia l'estreno de produccions, essent las catalanas: *Lo Tamboriner*, rondalla fantástica en tres actes (publicada) de D. Joseph Feliu y Codina, de recomenables condicions literarias que es de dordre contrasten ab lo tó caricaturesch ab que está pintat algun dels tipos; *A la vora del mar*, *L'agencia de matrimonis*, *La planeta del home* de D. Albert Llanas, *La torre dels misteris* del Sr. Colomer y *Arribá y moldre*, las cinch en un acte. També s'han posat en escena algunas de las mes triadas produccions ja de temps estrenadas, entre ellas *La tornada d'en Titó* en que s'han distingit notablement tots los actors que hi han prés part.

En los anuncis que s'han repartit anunciant l'obertura de classes del acreditat colegi de primera y segona ensenyansa que dirigeix D. Claudi Mimó y Caba, hem vist figurar en las classes accessorias la de *Literatura catalana*. Felicitém de tot cor al Sr. Mimó per haver prés en aquesta qüestió l'iniciativa, realisant lls aspiracions de tots los qui estimant en lo que 's dehuén las cosas de casa, se dolian de veure que en los establiments d'ensenyansa no tingués cabuda la de nostra literatura, tant digne de ser coneguda per son gloriós passat, com de ser conreada per los saborosos fruyts qu'avuy nos ofereix.

Fem aixís mateix extensiva nostra felicitació al Sr. D. Evaristo Dey, Director del Colegi mercantil, ja que en la celebració del certámen quals bases veurán nostres lectors en altre lloch d'aquest número, creyem veurehi un pas que ha de conduir á aquell fet.

A son pas per aquesta ciutat foren obsequiats los escriptos senyors Baró de Tourtoulon y Comte de Villeneuve, y Mr. Mie, representant de Montpellier qu'havían assitit á las festas de Valencia, aixís com lo mestre en gay saber D. Víctor Balaguer, á un banquet en casa Justin, en lo que hi assistiren los mes coneguts catalanistas. A las postres pronunciaren entussiasistas brindis los Srs. Baró de Tourtoulon, Milá, Balaguer (Víctor), Angelon, Comte de Villeneuve,

Mr. Mie, Calvet, Cutchet, Quintana, Verdaguer, Balaguer (Andreu), Auléstia, Mariezcurrena, Urgellés. Ensenyat, Cornet y altres, y 's llegiren y recitaren composicions dels Srs. Balaguer, Baró de Tourloulon, Milá, Comte de Villeneuve, Calvet, Blanch, Quintana, Ubach, Reventós, Bartrina, Guimerá, Riera, Matheu y Franquesa; revelant lo conjunt de la vetllada la fermesa dels llassos qu' uneixen als literats catalans ab sos germans de Provença y la vitalitat que en una y altre encontrada tenen las renascudas lletres.

Ha arribat lo número de *La Lluanera* pertanyent á aquest mes, que á més d' interessants noticias sobre l' Exposició, inserta las tres poesías que guanyaren los tres premis ordinaris en los Jochs Florals d' enguany.

En lo passat mes de Juliol se celebraren á Valencia las solemnísimas funcions ab que ha volgut honrar aquella ciutat lo sisé aniversari de la mort del rey en Jaume I.

Lo dia 27 se cantá á la Catedral un imponent nocturno de difunts. Lo temple estava severament adornat y en lo crusero s' alsava ununtuós cadafalch cobert ab un rich drap mortuori de vellut negre. Quan las Autoritats, Comissions y personas invitadas hagueren prés asiento, se cantá l' *Invitatori* del Mestre Eslava alternat ab lo cant plá.

L' endemá 27 al matí sortí de casa la Ciutat la professó cívica que acompanyant alguns dels objectes que havian pertenescut al gran rey, se dirigí á la Catedral ahont se celebraren solemnes exequias. En eixa comitiva s' hi veyan las *banderolas* ó pendons de la ciutat, la *roca*, los timbals y clarins, precehint als noys de la Casa de Beneficencia y Colegi de San Vicens Ferrer; los gremis també ab sas banderas y portant coronas de llorer; l' acompanyament oficial, entre 'l que s' hi veyan comissions y representants de la premsa, de las provincias de la Corona d' Aragó y dels literats provensals. Venia desseguida la històrica *senyera* portada pel síndich del Ajuntament, y després lo carro fúnebre ahont hi havia lo mantell reyal dels reys d' Aragó, l' escut, los esperons y l' espasa del Rey y las bridas de son cavall, lo llibre dels *Furs* de Valencia y la clau árabe de la Ciutat. Al damunt de tot del carro s' hi veyá 'l pendó de la con-

quista, y darrera hi anava un caball encobertat de vermell y groch. Tancavan la comitiva tres luxosas carrossas y foras de la guàrnició.

Arribada la professó á la Catedral després d' haver recorregut los principals carrers de la ciutat, ahont estavan formadas las tropas, se depositaren los objetos damunt del túmul y comensá la missa de requiem, cantantse, baix la direcció del Mestre Goula, la de Paccini. Pronunciá l' oració fúnebre lo Dr. D. Godofred Ros y Biosca, y terminada la missa lo Sr. Cardenal Arquebisbe comensá 'l responso que cantá també la capella de música.

Lo dia següent 28 á la vetlla se celebrá en lo claustre del Colegi de Corpus Cristi, la sessió apologética en honor de D. Jaume. Lo local se trovava ricament ajensat, vejentse en la presidencia lo retrato del Rey conquistador y á son costat las estátuas de Ausias March, Sant Vicens Ferrer, Juanes y Lluís Vives. Comensá l' sessió ab un excelent discurs històrich del President de la Junta del Centenari, D. Emili Borso y després de donar lo Secretari lectura del dictámen del Jurat, s' obriren los plechs que contenian los noms dels autors premiats que eran los següents:

PREMI DE 500 PESSETAS.—Memoria ab lo lema: *Les monuments ne son d' aucun parti*.—D. Joseph M.ª Torres.

ID. DE 500 PESSETAS.—Memoria titulada *Las gestas del Rey en Jaume en lo Puig de Santa Maria*.—D. Antoni Auléstia y Pijoan.

FLOR DE PLATA.—Memoria titulada *Rey cavaller*.—D. Joaquim Riera y Bertran.

BROT DE LLORER D' OR. Cant épich *La Mallorquina*.—D. Joaquim Joseph Cervino.

FLOR DE PLATA.—Poesía *Valencia del Cid*.—D. Cándido Valenciano.

FLOR DE PLATA.—Oda *Jaume I*.—D. Vicens Greus.

FLOR DE PLATA.—Poesía *La Creu y la Palmera*.—D. Joseph Franquesa y Gomis.

FLOR DE PLATA.—Memoria sobre 'ls beneficis que reportá Catalunya de la conquesta de Valencia. —D. Antoni de Bofarull.

PLOMA DE PLATA.—Poesía *Les darreries del Conqueridor*.—D. Tomás Forteza.

LLAUT DE PLATA.—Oda *A la union de las razas latinas*.—D. Félix Pizcueta.

FLOR DE PLATA.—Poesía *L' Almogaver*.—D. Joan Batista Pastor y Aicart.

MEDALLA D' OR.—Poesía *L' alt en Jaume d' Aragó*.—D. Matheu Obrador.

MEDALLA DAURADA.—Oda *A la unidad de la raza latina*.—D. Joan Rodriguez Guzman.

MEDALLA DE PLATA.—*L' ombra del Rey*.—D. Francesch Matheu y Fornells.

MEDALLA DE PLATA.—*La germandat llatina*.—D. Joseph Martí y Folguera.

MEDALLA DE PLATA.—*La conquista de Valencia*.—D. Joan Batista Pastor Aicart.

MEDALLA DE COURE.—*La cansó de l' oreneta*.—D. Jascinto Roser y Argelagués.

MEDALLA DE COURE.—*Romiatje*.—D. Miquel Victoriá Amer.

MEDALLA DE COURE.—*Lo trovador mallorquí en la diada de la festa centenaria del alt en Jaume d' Aragó*.—D. Joseph Taronjé Pbre.

COPA DE PLATA.—*Romanç dels quatre trovadors*.—D. Teodoro Llorente.

PLOMA DE PLATA.—*La teixidora*.—D. Antoni Careta y Vidal.

De entre todas las premiadas se llegiren alternantlas ab triadas pessas de músicas, las poesías titoladas *Romans dels quatre trovadors*, *Al Rey D. Jaime*, *La teixidora*, *La creu y la palmera* y l' oda *A la Union de las razas latinas*.

Després de un discurs de Gracias del Sr. Boix, acabá la sessió ab unas paraulas del Sr. Gobernador de la Provincia, alusivas al acte.

A més d' aqueixas funcions que formavan part del programa oficial s' obsequiá al poetas y representants forasters entre 'ls que 's contavan lo Sr. Baró de Tourtoulon, en nom de la societat pera l' estudi de las llengas románicas, lo Sr. Comte de Villeneuve-Esclapon, en lo del felibres provensals, y Mr. Mie, en lo del Municipi de Montpeller, á una sessió literaria á l' Ateneo y un espléndit banquet en la Jardí Real, dignes en tot de la fama que de faustuosa é ilustrada gosa la ciutat del Turia.

En lo Diari de Barcelona del 19 del passat Agost, se publicá un interessant article ab l' epigrafe: *El Dr. D. Francisco Salvá y el*

Telégrafo eléctrico, en lo qui's fa referencia á un cuaderu de «Memorias de la «Real Academia de Ciencias naturales y artes» d'aquesta Ciutat, que ha donat á l'estampa eixa Corporació, en lo cual se demostra que aquell célebre metje y renomnat sabi, que florí á últims del segle passat, fou lo verdader inventor de la telegrafia eléctrica.

Ab l'impressió d'aquest treball, l'Academia ha fet un gran servey á Catalunya, mes que mes destinantla al concurs que va á celebrar-se á Inglaterra, sobre la historia y progressos de aquell ram de la ciencia. Falta sols que procure donar á ditas Memorias tota la publicitat possible, pera que 'ls catalans aprengan á conèixer als seus grans homens, tan injustament oblidats.

En l'*Archivio storico siciliano* (fascicle 2.ª de 1875) ha publicat lo Sr. Starabba uns interessants documents del Arxiu de la Corona d'Aragó, referents al Reynat de D. Martí I de Sicília.

Al mitj dia del sis d'Agost fou oberta á Halle per lo conegut naturalista Dr. Otto Ule la tercera exposició de jardineria, celebrantse després un diná en que hi regnà molta alegría y satisfacció. Cap dels que hi assistiren podia pressentir lo fi pròxim del President. A tres quarts de nou del vespre, la campana doná senyal d'haverse calat foch á la casa de Stümpfel en Grosse Ulrichstrasse núm. 15, y lo Dr. Ule com á comandant dels voluntaris bombers, hi aná corrent oblidantse de posarse 'l casco. Una pedra que caigué li tocá lo cap ab tant mala fortuna que varen haver de treure'l sense sentit, morint al dia següent dejorn. Es una gran pèrdua per la ciutat, per la provincia y per la ciencia. Lo Dr. Ule era un home brau y noble, era un caràcter. Incansable y actiu, mirava menys per son benestar que per los seus próxims: á una aplicació molt vigorosa hi unía una segura profunditat, claretat y agudesia de pensament, aixís com un cor rarament ardorós. Nasqué als 22 de Janer de 1820, á la parroquia de Lossou á Frankfurt a. d. Oder y al igual de son pare havia d'esser eclesiástich, anant per aixó á l'Universitat de Halle de 1840; mes allí se dedicá ab predilecció á las Ciencias naturals y á la Filologia per guanyarse la vida. Fou mestre de escola sens trovar una posició fixa. A l'hivern de 1847 pronunciá á Frankfurt a. d. Oder

discursos sobre l' Univers, que havian d' esser lo punt de partida de sa extraordinària activitat didàctica de grans resultats y al alcans de la generalitat en lo relatiu á las ciències naturals. L' any 48 l' arrastrá al remolí polítich. Una tentativa per anar á l' Universitat de Halle com á *Docent*, fracassá, quedantse com á escriptor lliure. Aixís produhí en 1850 *Das Weltall* (L' Univers) especie de Cosmos popular en tres volúms. En 1852, fundá ab unió de Rossmasler y Cárlos Müller lo periódich *Die Natur* (La Naturalesa) que fà 25 anys que dura y ha omplert una missió històrica civilisadora en la educació ciéntifica del poble. Composá també Ule altres varias obras aisladas, com *Die Wunder der Sternennwelt* (Las maravellas del mon estelar), *Warum und weil?* (Perqué?), *Jahr und Tag in der Natur* etc. (Any y dia en la naturalesa) y l' arreglo encar incomplect de l' obra de Réclus *Die Erde* (La terra). Ab August Petermann, travallá diligentment per una expedició alemana cap á l' interior de l' Africa y fundá á Halle una societat de Geografia. Torná vers la política l' any 63 anant á la Dieta prusiana en Berlin en qualitat de diputat per Halle, y com á delegat de la ciutat fou baix tots conceptes incansable. Recordem que alguns dels séus articles s' han publicat en *La Abeja*, Revista científica literaria editada per D. Joan Oliveres.

COL-LEGI MERCANTIL

Lo Sr. Director y Srs. Professors del COL-LEGI MERCANTIL, portats de son amor al cultiu de las lletres patrias y desitjant contribuir, en tot quan los permetin sas limitadas forsas, al major lluhiment de las festas anyals de la Verge de las Mercés, han acordat obrir un certámen públich, per las d' est any, regintlo per las següents bases.

PRIMERA. Desd' avuy fins per tot lo dia 18 de Setembre próxim, serán admesas todas las composicions optants á premi, las quinas deurán esser inéditas y originals, y dirigidas al Sr. Secretari del Jurat, carrer de Gignás, 47, primer pis, acompanyadas d' un plech clós contenint lo nom del autor, y en lo sobre lo mateix títol y lema de la composició, com es costum de semblants certámens.

SEGONA. Lo dia 25 del dit vinent Setembre, se distribuirán en acte públich, los premis y accéssits, obrintse 'ls plechs que contingan los noms dels autors dels travalls distingits pel Jurat. Dits travalls serán llegits per los seus autors respectius, ó per persona delegada, per estos, ó en defecte, per qui senyali 'l Jurat.

TERCERA. Los títols de las composicions premiadas serán publicats oportunament en los periódichs d' esta Capital.

QUARTA. Lo Sr. Director se reserva 'l dret de propietat per durant un any dels travalls que resultin premiats, y 'ls que no, quedarán arxivats en la Secretaría del Col·legi, inutilisantse públicament los demés plechs.

Componen lo Jurat calificador, lo Srs. D. Joseph Blanch y Piera, *President*.—D. Ignasi Farré y Carrió, D. Joseph Garriga y Llró, D. Francisco Manel Pan y D. Joseph Fiter é Inglés, *Secretari*.

PREMIS.

PRIMER. *Un buch d' ébano ab una abella d' or*, ofecta del Sr. Director del Col·legi, D. Evaristo Dey Vidal, á la poesia, catalana ó castellana, que millor canti lo trevall intelectual.

SEGON. *Un volúm de las Faulas d' Isop*, luxosament imprés y ab alegorias en la encuadernació, oferta dels Senyors Professors del Col·legi, á la faula que 's presenti ab condicions mes recomenables.

TERCER. *Una colecció d' obras escullidas*, oferta del Professor de Gimnástica D. Fidel Bricall, al millor quadro en prosa de costums infantils.

QUART. *Una lira de plata*, oferta del Professor de Música, don Joan Tristany, al millor treball que espliqui *la utilitat de la música á las diversas clases de la societat*.

QUINT. *Un quadro al oli*, oferta del Professor de dibuix D. Joseph Rosés, al millor treball en vers, admirant las glorias del sabi filosof l' immortal Balmes.

SISÉ. *Una colometa de plata portant en son béch un brot d' olivera*, oferta del Professor de Religió y Moral, Doctor D. Joseph Panadés, Pbre., á la millor poesia que canti la *Pau*, y 'l progrés moral y material del nostre Poble.

SETÉ. *Una ploma d' or y argent*, oferta de la Societat lirich-

dramática «Lo Rector de Vallfogona» á la millor poesia catalana que canti las glorias del popular y festiu poeta lo Dr. Vicens Garcia.

VUYTÈ. *Una medalla d' argent daurada y esmaltada*, oferta per la Academia de Taquigrafia, á la millor disertació en prosa castellana sobre 'l següent tema: *Influencia que la Taquigrafia puede ejercer en el desarrollo de las facultades intelectuales y conveniencia de su aplicacion á los estudios en general*.

Lo jurat se reserva 'l dret de concedí los accéssits que cregui convenients.

Los Sr. Professors D. Esteve Vergés, de Matemáticas, y D. Pere Elias Ambort, de Caligrafia, han ofert respectivament la obra titulada «Lo Sol» del Pare Sechi, y un treball caligráfic, y los Senyors Teixidó y Parera, editors en esta Ciutat, una obra ricament encuadernada que du per titol «Apuntes Histórichs, sobre 'ls fets més importants succehits desde la Creació del Mon, fins á la mort de Teodosi», pera esser distribuïdas als accéssit que 's cregui convenient.

Los travalls optants als premis que no fixan lo llenguatge, podrán esser escrits indistintament en catalá ó castellá,

Barcelona 20 d' Agost de 1876.—Per lo Col·legi Mercantil, lo Secretari, Joseph Badia y Guitart.

Ab lo titol de «Expulsion de los judíos de Barcelona» acaba de donar á llum en la estampa de *la Renaixensa*, l' estudiós catalanista D. Joseph Fiter é Inglés, un breu opúscul ahont fa coneixer notables documents inédits del segle XV, custodiats en lo archiu municipal y referents á aquella raça desvalguda durant son estatge en la present Ciutat. Felicitém al jove escriptor per son treball, encoratjantlo á fi de qu' ab lo temps pugua presentarnos la historia del jueus á Catalunya que sabem prepara y de que dit folleto n' es una petita mostra.

En lo darrer n.º de la *Revue des langues romanes* havem tingut ocasió de llegir una llarga nova de la reunió que tingué lloch á Avinyó, lo 21 de maig prop passat, sobre la reconstitució del felibratge, baix unas bases mes amplas que aquellas ab que 23 anys enrrera se fundá l' associació, çó es, comprenenhi tot lo mitj dia de França y Catalunya. Per ara se dividirà en 3 seccions ó *mantenedo-*

rias; Provensa, Catalunya y Languedoch, lo qual compendrà tot lo pays que no es Provensa propiament dita, lo comtat Venaissin, Niza y lo Delfinat. Cada mantenedoria tindrà la sua junta respectiva, sos reglaments y sas escolas particulars. Un consistori de 50 mestres reünirà, baix l'autoritat del president las diversas fraccions de l' associació. Celebrará una sessió anualment lo 21 de maig, á Avignó ó en altre ciutat del Mitgdia indicada per la junta general. Los mantenedors podrán esser en nombre ilimitat. Lo catalá de Barcelona será la llengua literaria de la secció de Catalunya.

En recort dels 7 trobadors de Tolosa, lo felibratge tindrà per simbol una estrella de 7 raigs; sos Jochs Florals se celebrarán cada 7 anys, la sua junta se compondrá de 7 personas; fora lo president, y feta també escepció d'aquest, 7 vegadas 7, será lo n.º dels membres del consistori. La paraula *felibre* no tindrà ja la significació exclusiva de poeta provensal. La política quedarà absolutament prohibida en las reunions del felibratge.

Los 50 mestres (*majouraus*) son los Senyors: Albert Arnavielle, lo prebere Aubert, Theodoro Aubanel, Gabriel Azais, Pau Barbe, L. de Berluc-Pérussis, Bladé, G. Bonaparte-Wyse, Mario Bourrelly, Camilo Chabaneau, A. Chastanet, Leonci Conture, B. Crousilhat, J. Brunet, Gaidan, Gaut, Félix Gras, Langlade, Lieutaud, Anselme Mathieu, Alph. Michel, Achilles Mir, Frederich Mistral, J. Roumanille, L. Roumieux, lo prebere J. Roux, Alph. Tavan, Ch. de Tourtoulon, Vidal, V. Balaguer, Albert de Quintana, D. Calvet, Milá y Fontanals, Antoni de Bofarull, Aguiló y Fuster, Blanch y Cortada, Jaume Collell, Geroni Rosselló, Fred. Soler, Querol, Cutchet, Pons y Gallarza, Pere Antoni de Torres (de Tarragona), Torres (de Valencia), Camps y Fabrés, Forteza, Th. Llorente (de Valencia), Quadrado (Joseph M.ª), Jacinto Verdaguer y Montserrat.

La Junta general de felibratge está composta de las següents personas: president (*capoueié*) F. Mistral, vicepresidents (*assessour*) G. Azais, V. Balaguer y J. Roumanille; canceller (*cancelié*) L. Roumieux; síndic de Provensa, T. Aubanel; síndic de Languedoch, C. de Tourtoulon; y síndic de Catalunya, A. de Quintana.

Al celebrar lo restabliment del felibratge (y sensa que ab lo que anem á dir vulguem rebaixar la molta importancia de que están re-vestidas las personas que hi representan nostra llengua) tenim de planyens de certas eliminacions marcadíssimas é inesplicables. No comprenem que 'ls vells literatos provensals hagin estat desmemoriats fins al grau de deixar de banda á escriptors que tan han fet per sa causa, ni menos nos expliquem que las personas que d' esta ciutat enviaren llista á Provensa hi deixessen d' incloure algú de qui potser reberen llistons de catalanisme.

¿Nos podria fer llum sobre aquest assumpto la persona ó personas que hi hagin tingut intervenció directa?

La ASOCIACIÓ LITERARIA DE GERONA en l' any quint de sa instal·lació, ha publicat lo següent cartell que ab lo major gust traduí.

«Esta Associació constant en son afany de fomentar lo conreu de las lletres patrias ab la celebració de certámens anuals durant l'época de las firas, ha acordat senyalar lo dia 5 del pròxim mes de Novembre pera 'l que correspon al any actual.

A fi de realisar l' indicat propòsit, los suscrits, individuos del jurat pera la calificació de las composicions qu' al efecte 's presenten han resolt la publicació de las següents bases:

Primera: Desde avuy fins al 7 del pròxim octubre serán atmesas á certámen las composicions que obten á premi las quals deurán ser originals é inéditas y presentarse ó dirigirse manuscritas sens que pугan serho de lletra de sos autors, al Secretari del Jurat, carrer de Mercaders, n.º 8, pis 4.º Cada composició anirá acompanyada d' un plech clos ahont conste 'l nom del autor, y en son sobre un lema, titol ó divisa, que anirá també en la composició respectiva.

Segona: Lo dia 5 de novembre avants dit, se distribuirán en acte públich, los premis y accéssits, obrintse 'ls plechs corresponents á las composicions escullidas, que 's llegirán per sos autors, per la persona per ells delegada, ó en son defecte per la que elegeixi 'l Jurat quedant solemnement proclamat lo nom de cada autor, á qui s' entregará en l' acte 'l premi ó accéssit que li corresponga.

Tercera: Los titols de las composicions premiadas ab los lemas

que las acompanyen, se publicarán per medi de la prensa ab la deguda anticipació.

Cuarta: Las composicions no premiadas s' arxivarán en secretaría y 'ls plechs que contingan los noms de sos autors serán cremats al termenar la festa.

Quinta: La Associació s' reserva per lo terme d' un any, comensant lo dia de la festa, la propietat de las obras llorejadas.

PREMIS.

Una branca d' olivera de plata, ofert per lo M. I. Sr. Gobernador civil d' esta provincia D. Joaquim M. Lagunilla, al autor, de la composició métrica, escrita precisament en idioma castellá que reunint millors condicions literarias versi sobre 'ls inmensos beneficis de la pau.

Un exemplar de las obras de Sta. Teresa, ofert per l' Ilm. Sr. Bisbe de la Diócessis D. Isidro Valls, á la millor composició en vers catalá, llemosí ó velenciá dirigida á cantar la celebració del trigéssim aniversari de la exaltació al Pontificat de N. S. S. Pare 'l Papa Pio IX.

Un brot de alsina d' or, oferta de la Exma. Diputació provincial, al autor de la millor poesia del género histórich sobre un acon Teixe-ment notable ó un personatge ilustre d' esta provincia.

Una branca de llorer de plata, ofert per l' Exm. Ajuntament d' esta capital al millor cantor de la gloria d' un fill de Girona durant lo siti de 1809 ú altres anteriors ó la de las corporacions civils de qualsevols d' aquellas épocas.

Una lira d' or, oferta de D. Constanci Gambel, Governador civil que ha estat d' aquesta provincia (no adjudicada en l' últim certámen) á la millor memoria sobre las costums catalanas en sos millors temps.

Una medalla de plata, oferta per D. Ramon Boniquet y Cot, á la mes notable memoria histórica en prosa catalana sobre la irrupció dels alarbs en la Cerdanya y reconquista de la mateixa comarca pirenaica per lo valor dels cristians.

Una copa de plata, oferta per la junta directiva y jurat de la Associació al autor de la millor poesia lírica.

Las composicions que no tenen senyalat l'idioma en que deuen escriures se enten que poden serho indistintament en castellá ó en los de la antiga corona de Aragó.

Girona 11 de Juliol de 1876.

Manel Viñas Grauges, *President*. — Sebastiá Obradors y Font. — Joaquim Botet y Sisó. — Joseph Ribas, *Pbre.* — Narcis Font y Joseph, *Secretari.*»

Duas sensibles pérduas tenim d'anunciar avuy á nostres lectors; la del distingit escultor D. Ramon Padró, pare dels no menos distingits artistes D. Tomás y D. Ramon, que seguint las profitosas lliçons del famós Campeny, treballá ab notable talent especialment en imatjes religiosas; y la del jove catalanista y amich nostre, D. Joseph de C. Tunyí y Ribera, qui si bé ab aspiracions modestas s'havia dedicat ab verdader entussiasme al conreu de la poesia catalana.

Hem vist ab gust una crida de la Exposició de la *Reunió aucellera de Manresa*, referent á la últimament celebrada en dita Ciutat, ja que dit document, seguint la costum de molts anys establerta, está redactat en catalá que es la llengua oficial de la Reunió.

La imprenta de *La Renaixensa* acaba de publicar una colecció de tragedias catalanas, ab la versió castellana, del conegut literat y mestre en Gay Saber D. Víctor Balaguer.

Sens perjudici de ocuparnos mes endevant de dita publicació que tant y tant ben acullida ha sigut per la premsa barcelonina posarem á continuació los títols de las composicion que conté.

La mort d'Anibal.—*Saffo.*—*Coriolá.*—*La sombra de César.*—*La festa de Tibulus.*—*La mort de Neron.*—*La última hora de Colón.*—*La tragedia de Livia.*

A pesar de haberse publicat en magníficas condicions tipográficas y en bon paper, se trobará de venta al preu de 12 rals en las principals llibrerias de Barcelona. Los suscriptors de fora que desitjen adquirir-la, poden enviar l'import en sellos de correu y se 'ls servirá immediatament.

Ab lo títol de *Fantasmas* lo conegut escriptor en Felip de Saleta ha entregat á la imprenta una colecció de travalls en prosa que en luxosa edició veurá dintre poch la llum pública.

Prompte comensarán los travalls d' impressió del Calendari catalá que anualment publica lo Sr. Briz. Com en los dos últims anys se posará á la venta lo dia de Totsans.

Dintre uns quinze dias se repartirá als Srs. Adjunts dels Jochs Florals lo tomo contenint los travalls premiats en lo darrer certámen.

Entre las publicaciones estrangeras que últimament havém rebut devem fer mérit especial de las següents:

1. *Polybiblion*, acreditada revista bibliográfica universal que surt cada mes á París baix lo cuidado d' una ilustrada redacció. Sa part técnica conté una bibliografía metódica de las obras recientment publicadas á Fransa y á l' extranger; los sumaris de las principals revistas francesas y estrangeras (entre aquestas últimas pot veurese los dels números 7, 8, 9, y 10, any VI, de *La Renaixensa*); los sumaris de las memorias de las Societats sabias de Fransa, y los dels articles literaris dels principals diaris de París. La part literaria, dedicada mes especialment á la crítica rahonada de las obras principals últimament cixidas y á las noticias bibliográficas y literarias de mes interés, está escrita ab un criteri molt recte y una notable erudició. Nostra Revista y la literatura pátria que li dona vida, ha obtingut dels redactors del *Polybiblion* una justa consideració per la qual los hi estém verament reconeguts. Al parlar per exemple, de la part que á Espanya dedica l' autor de la *Historie des literatures étrangères* (Alfred Bongeault Paris, Plon 1876 —3 vol.) li recorda ab sentiment no se hagia aprofitat de las investigacions de nostre savi critich literari D. Manuel Milá y Fontanals, es un bon llibre, del qual diu, proporciona preciosas noticias sobre las Cansons de gesta, los romances y també sobre l' influencia de la literatura de la

llengua d'oil... Tenim igualment, continua, d'indicarli una omissió. L'autor res nos diu de la literatura catalana, qual paper fou molt important y que, en nostres dias, conta encara ab escriptors distingits.» Finalment, en la secció de noves, ne reproduex algunas de nostra Revista, traduhint, entre altres ab fidelitat la primera que dedicarem á la *Historia crítica de Cataluña*, de D. Anton de Bofarull.

II. *Les Croniques de Languedoch*.—Revista del mitjdia dia de Fransa, que veu la llum á Montpeller, essent històrica, arqueològica, literaria y bibliogràfica y baix la direcció del Archiver del departament de l'Herault Mr. de la Pijardièrre.

Los 2 últims números (55 y 56) publican curiosos documents relatius á la historia de dita provincia, en la major part del segle XVII. De la *Renaixensa* ne fà esta Revista una honrosa menció.

III. *La Revue des langues romanes* (números 5 y 6: 15 de Maig y 15 de Juny de 1876). Entre los articles que publica son interessants lo que dedica á la creació de cátedras de filologia románica, trasladant la nova de la recient fundació de las de Nápoli, Roma y Padua á Italia; la necrologia del malaguanyat felibre provensal Octavi Bringuier (n. 21 Janer 1829 y m. 10 Setembre de 1875) y lo seguiment del estudi sobre los Cants populars del Languedoch, de Montel y Lamber. De mes á mes anuncia la prompte aparició de la obra *Cinq ponguades de Fablas en vers lemosins*, traduction française en regard, et notes explicatives, par l'abbé Joseph Roux de Tulle. (3 francs 50 céntimes); y en las planas de la Revista, de un treball de D. Manuel Milá sobre los Enigmas populars catalans.

Agotada la segona edició dels quaderns IV y VI de las poesías del poeta-músich Joseph A. Clavé, s'está procedint ab tota activitat á la reimpressió dels mateixos.

Entre algunas de castellanias descollan en estos dos quaderns las següents poesías escritas en nostra llengua:

La queixa d'amor, La font del roure y Lo pom de flors.

Lo molt éxit que han obtingut aquestos quaderns demostra quant viu encara se conserva entre los catalans los purs sentiments que en todas las composicions de Clavé resplandeixen.

La reimpressió que se n' està fent serà si cap mes luxosa y esmeradament corretjida.

La Junta directiva de la Societat Lo Rector de Vallfogona, nos ha tramés una circular en la que 's prega als poetes vullan concorre al premi que dita Societat ofereix en lo certámen del Col·legi mercantil, quals bases insertem en altre lloch d' aquest número.

Es digne d' alabansa lo amor que dita Societat mostra per nostra literatura y creyem que 'ls poetes concorrerán á obter al premi ofert.

S' està ensajant en lo Teatro Romea, *Los segadors*, drama de D. Frederich Soler, del cual hem sentit fer los majors elogis.

En la próxima temporada s' estrenarán en lo Teatro Catalá, que sapiguem fins ara, á mes del drama anunciat un de D. Joseph Feliu y Codina, titolat *Lo Rabadá* y un altre del Sr. Soler, *Senyora y Majora*.

Ab lo vinent número repartirém la portada corresponent al volum primer de *La Renaixensa*.

Dintre deu dias repartirém un altre cuadern de la Revista y á ultims d' aquest mes repartirém lo que correspon á dita fecha. La falta de paper nos ha impedit cumplir ab la puntualitat que desitjavam.

Segons informes que tenim á mes del premis que s' ofereixen en lo cartell insert en altra lloch d' est número es probable que per la Associació literaria de Girona se'n otorguen d' altres.

Un de nostres mes distingits prosistas te donada á la estampa una colecció de tradicions populars.

Sols afegirem que la obra veurá la llum dintre pochhs dias.

Ab gran regularitat se continúa publicant la notabilíssima *Historia de Catalunya*, de D. Antoni de Bofarull. Cada dia es major lo número de lectors á esta publicació, motiu per lo que aconsellem als que vulguin posseir-la que 's fassin inscriure prompte en la llista de suscriptors.

Quedan encarregats d'admetren los principals llibreters de Espanya.

Per fi han comensat á ferse reparacions en lo monestir de Poblet. Hora es ja de que 's miri ab amor aquella joya de nostres monuments que un dia 'l poble ab lo foch y las cynas del trevall, y 'ls governs de sempre abandonantlo á la pluja y á la intemperie destruían.

SUMARI

ENRICH CLAUDI GIEBAL.	Un poeta antich gironí.	1
JOSEPH BALARI JUVANY.. . . .	Recorts de Tiberi á Capri.	24
F. MANEL PAU.	La confessió d' un cabo del Sisé.	33
JOSRPH M. VALLS.	Josepha de Senespleda.	41
JOSEPH GARRIGA.	Una visita á Valencia.	45
JASCINTO TORRES.. . . .	Lo festí de Baltasar.	49
PAU BERTRAN.. . . .	Faules.	54
DAMÁS CALVET.	L' ombra d' en Jaume.	66
JOAN SARDÁ.	Bibliografía.	57
	Novas.	64